

Egyedülálló kézirat-ritkaság

A miskolci Lévy József Tudományos Könyvtár egyedülálló ritkaság birtokába jutott. Sikertől megvásárolta a reformáció nagy literátora, Párizs Pápai Ferenc „Rudus Redivivum”, azaz „Romlott fal felépülése, avagy a magyarországi és erdélyi eklézsiák reformáció kezdetétől való története” kézzel írott, eredeti példányát.

Párizs Pápai a száztizenhárom oldalas könyvet latin nyelven, kézzel írta. Mint az előszavában megjegyzi, személyes tapasztalatai alapján állította össze művét. Bejárta az országot, s úgy adott számot az eklézsiák helyzetéről.

Művét — mint az előszó után írt dátumból és saját kezű aláírásából kiderül — Nagyszombatban, 1687-ben fejezte be. Egy része azonban már korábban, 1684-ben latin nyelven, nyomtatásban is megjelent. A kéziratos példány az egész művet tartalmazza, s azt — mint a vízjegy bizonyítja — brassói öntött papírra írta.

Megújul a híres utca

A világ egyik leghíresebb utcája, a leningrádi Nyevszkij prospekt megújul. A történelmi épületeket eredeti stílusuk megőrzésével restaurálják, ugyanakkor a lakásokat modernizálják: mindenütt lesz fürdőszoba központi fűtés.

Segítség a fiataloknak

Ifjúságpolitika a Szegedi Gabonatermesztési Kutató Intézetben

A Gabonatermesztési Kutató Intézet profilalkotása egybeesik az MSZMP KB által meghirdetett tudománypolitikai irányelvekkel. Az irányelvekben hangsúlyozott szerepet kapott, hogy a kutatóintézetek a tudományos munkára alkalmas, tehetséges fiatalokat segítsék, „fedezzék” fel. Tervszerű káderpolitika eredménye, hogy 1969 óta huszonhét 30 év alatti fiatal kutató került intézetünkbe. A jelenlegi kutatólétszám ötvennégy fő. Körültekintő munkára volt szükség, hogy a szakmailag, politikailag és erkölcsileg megfelelő fiatalokat kiválaszthassuk.

Honnan jöttek a fiatalok? Akik a mezőgazdaságban néhány éves szakmai gyakorlattal rendelkeztek és a gyakorlatban eltöltött idő alatt munkájukkal bizonyították, hogy alkalmasak elméleti és alkalmazott kutatásra. A gödöllői Agrártudományi Egyetem tanárainak és társadalmi szerveinek javaslatára alapján társadalmi ösztöndíjat kötöttünk olyan fiatalokkal, akik élen járnak a tanulásban, a tudományos diáktörök munkájában, elmélyültebb ismereteket szereztek egy-egy szakágban (például növénynevelés, genetika, növényvédelem).

Továbbá pályázat útján, és az intézetünkkel eredményesen dolgozó technikusok agrárégyetemre való beiskolázása útján. Külföldi agrárégyetemeken tanult fiatalok felvételével.

Több mezőgazdasági kutatóintézetnek legnagyobb problémája, hogy a fiatal agrármérnököket nem tudják megtartani, mert a mezőgazdasági üzemek magas bér- és szociális juttatásaival szemben egyszerűen versenyképtelenek. Megoldásként azt tartottuk, hogy magas követelmény mellett lehetőségeinkhez képest maximális juttatásokat biztosítsunk fiataljainknak. Fiatal kutatóinknak az első három évben szakmai jártasságukat kell bizonyítaniuk. Ezt kifejezik a szakterületükön folyó részmunkáról írt egyetemi doktori dolgozattal, publikációs tevékenységgel, szakmérnöki diploma megszerzésével, idegen nyelvek elsajátításával. A feltételek biztosítottak, mert intézetben belül orosz, angol, német nyelvtanfolyamokat indítunk kezdő és haladó fokon. Nyelvvizsgára előkészítésre a Budapesten levő bentlakásos, intenzív nyelvtanfolyamokon van lehetőség. Az anyagi terheket intézetünk vállalja. Ennek eredményeként minden évben több fiatal tesz sikeres nyelvvizsgát.

Évente több fiatal mérnököt iskolázunk be egyetemre a szakmérnöki diploma megszerzése végett. A szakmai és nyelvismeretek elsajátítását kiegészíti a Marxista-Leninista Esti Egyetem elvégzése. Ezeket a fiatalokat a párt, KISZ, illetve szakszervezeti oktatásban előadóként foglalkoztatjuk. Szinte minden fiatalnak van társadalmi funkciója, illetve valamilyen megbízatása. Nem véletlen, hogy KISZ alapszervezetünk fiataljai a KISZ Központi Bizottság dícséretében részesültek az idén.

A nem kis követelményeket csak úgy teljesíthetik fiataljaink, ha lehetőségeinkhez mérten a feltételeket megteremtjük számukra. Ezért a foglalkoztatott kutatók létszámát már eleve úgy határoztuk meg, hogy az alkalmazott bértömeg összege magasabb kezdőfizetést biztosítson fiataljaink számára. Az évi 1 százalékos

béremelés lehetőségét pedig differenciáltan adjuk, aki többet tesz a közösség érdekében, az többet is kap. Fiatal kutatóinkat bevonjuk a szaktanácsadási tevékenységbe, ami természetesen anyagi érdekeltséget is jelent. A kiterjedt vetőmag-alapanyag-előállítás, kukorica, búza, lehetőséget ad a nyereségből, fejlesztési és részesedési alap képzésére. A részesedési alapról év végén fiataljainkat jutalmazzuk, illetve egy részével támogatjuk lakásépítési akciójukat is. (Például 1971-ben három fő 41 ezer, 1972-ben öt fő 45 ezer, 1973-ban kilenc fő 72 ezer forintot kapott.) A fejlesztési alapról félmillió forintot fordítottunk az 1969 óta épült két négyszintes, tizenhatlakásos szolgálati lakás építésére. A fiatal kutatók ebből nyolc lakást kaptak. További kedvezmény, hogy a legénylakások megteremtésével a fiatalok újabb 600-800 forintot takaríthatnak meg, havonként.

Fiataljaink elismert és tapasztalt kutatók támogatását élvezik, így a fiatalítás nem jelentett hátrányt intézetünk tudományos és gazdasági életében. Eredményes munkájukat számos publikáció, társszerzőkkel frott könyv, az intézet által nemeseített növényfajtákban és hibridekben való közreműködés is bizonyítja.

Dr. Faragó László
párttitkár

BABITS

...mert vétkesek közt cinkos, aki néma... — mondja Babits Jónás, s a híres vessző egy budapesti kávéház falán, már emléktáblába vésett feliratként is hirdeti a művész, az ember költészetében jelentkező költészetét. A Jónás könyve híres soraiiban így folytatja a próféta-Babits: „...mert győnge fegyver szót és igazságot. Nincs is itt haszna szép szónak, s imának, csak harcnak és a hatalom nyilának. Én, Jónás, ki csak a Békét szerettem, harc és pusztulás prófétája lettem.”

Betegágyán araszolta ezeket a szavakat a halálra készülő költő, hogy a fasizmus szédülébe tántorgó országnak prófétálja a végveszélyt, nehogy a hamuba hulló Nínive sorsára jusson. Tette ezt az a költő, aki pályája kezdetén büszkén vallotta magát a művészet elefántcsonttornyára magányos lakójának. Aki később is sokszor hangzott a félelmét, tartózkodását a közvetlen társadalmi kérdésektől és finnyás izléssel válogatta művész-példaképet, szomorú és zárkózott, egyéniségének hazai és külföldi rokon-szellemei közül.

Mégis igazságtalanok lennénk, ha Babitsot csak a Jónás könyve felől közelítenénk meg. Már a világháború közben tanári állását vesztve, egyetlen jámbor pacifista, királyellenes hasonla-

táért majd egyetemi tanári katedrát vállalt a Tanácsköztársaság idején. Amikor is leegyszerűsítették életpályáját, ha csupán társadalmi elkötelezettségének külső, vagy költészetének bizonyos elemeit — mint József Attila tette kitűnő tanulmányában —, a nagy ellenfélnek kijáró alaposággal vágtak neki, hogy stílusának műveltségéből, filozófiájából, elvonatosságából és sérülékeny emberi érzelméből font hálóját felfejtsék, s ha személyes barátja kevés író, művész lehetett, emberi, költői, céhmesteri rangja elfoglaltságaival együtt is egy szakma mércéjé mutató vezetőjévé emelte.

S az irodalmi élet vezére betegágyán nőtt fel a feladat méreteihez, hogy így mennydorogjon, megtört testéből is a fasizmus minden veszedelmére: „Írtsd ki a korcs fajt, s gonosz nemzedéket, mert nem lesz addig igazság, se béke, míg gögös Nínive lángja nem csap az égre.”

November 26-án lenne 90 éves.

Bernáth László

Jubilál a néphadsereg együttese

A Magyar Néphadsereg Művészegyüttese a felszabadulás után elsőként alakult meg, mint hivatásos együttes. Azóta 75 ezer előadást tartottak itthon és külföldön. A produkciókat eddig több mint 7 millió néző tekintette meg.

A jövő áprilisban 25. éves jubileumát tartó együttes

egyhetes ünnepi eseménysorozatot rendez. Ennek keretében az énekar és a szimfonikus zenekar közös hangversenyt ad, a tánckar önálló bemutatást tart, majd a kórus katonadalokból összeállított műsorral lép színpadra. Az eseménysorozat záróakordja gálaest lesz.

Szeged a hazai lapokban

1973/47

Csongrádi képek. — Új búsfeldolgozó Szegeden. — Barátok találkozó. Elemezési Ipar, november. [A szegedi szalámigyártásról és a tejüzemről.]

BOGNÁR Tamás: Tanárt nevelni. — 100 éves a Szegedi Tanárképző Főiskola. Gyermekünk, november. [Fényképpel.]

MATHESZ Sándor: Sportnapok Szegeden. — Négyszer meggye sportolónak vetélkedője. Közalkalmazott, november. [Szegeden.]

SZALMA János: 1973. évi Vitorlázórepülő Országos Válogató Bajnokság és a III. Alföldi Bajnokság. Szeged, július 29-augusztus 9. Repülés, november.

OLAH A. Eva: Hedike. Nők Lapja, nov. 3. [Interjú Pórszász Hedigével, a szegedi Juhász Gyula Művelődési Központ könyvtárosával.]

Tízezer négyzetméteres új szövőcsarnok készült el a Szegedi Kenderfonó és Szövőipari Vállalat gyárában. Tűkör, nov. 13. [Fényképpel.]

Vízpartvédő röszkészhányag. Esti Hírlap, nov. 16. [Befejezéséhez közeledik az idei partvédelmi munka.]

Városfémek a Dóm téren. Déli Hírlap (Miskolc), nov. 20. Napszava, nov. 21. Esti Hírlap, nov. 22. [Fotókkal a hiányzó címeket az árkádokon.]

Megnyitották Szegeden a mai magyar zene hetét. Somogyi Néplap, nov. 20.

[RÁCZ Lajos] (-): A biológiai kutatás egyik legnagyobb európai központja. Kisalföld, nov. 21. [A biológiai kutató intézetéről.]

MOLNÁR G. Péter: Rein mérnök álma. — Bulgakov komédiája a Szegedi Nemzeti Színházban. Népszabadság, nov. 21. [Az előadásról.]

[Fényképpel.]

Pásztor Ferenc:

Véletlenül katona

57.

— Mon Captain, azaz századosom jelentem, Zsanó, vagyis Tot János határőr szobaparancon jelentek neked, hogy szobában van létezőszám tizenegy. De kettőt elszippantott kerület tintát nyalni, egyet elvittek kutyá kergetni, többi van szolgálatban, én pedig csak szolgálatom itt ezt a Murát, mert nem tudja a szabály. Ha katona pihenőben van, annak nyolc órát akkor is kell aludni, ha pottyannak égből népi zenészek apró gyerekei. Köthetnek vele üzletet, de járna rosszabbul, mert kétszerre aludok el, akkor kilencre kell emelkedni szundításnak. Most itt vagyok.

— Abba hagyja, vagy van még valami? — nevetett Mórca Győző, mert már hallotta a hírt ennek a szőrös emberkének. — Gondolom, hogy mindent azért nem akar elmesélni. Mellekesen szólva, nem kértem jelentést, nem is kell.

Megunta a tisztelgést, nyilván közben jutott eszébe, hogy sapka nélkül és kockás gatyában, mikor szoptatni kellett volna kisdéd Józant. En így gondolok, mert mondanom nem mondom én sohasem, mert nem akarom becsületbíróságba menni. Mondják az ilyen függetlenséért nagyon szigorúakkal van. Igaz, vagy nem igaz?

— Az isten megáldja, nem kell annyit fecsegni, Zsanó és pontum. — Legyintett Mórca.

— Van isten? Politikusi tisztnek? Lehet mondani? — mosolygott Zsanó, de emögött a mosoly mögött soha nem lehetett egészen meghatározható gondolatot sejteni. Vagy komolyan kérde, vagy nem.

— Menjen, maga rémes ember. Ez csak ilyen szólás, népies kifejezés. Ezt akkor is használják, ha nem istenesek az emberek. De engem maga ne forgasson ki, mert összeakad a bajusz.

— Jelentem, érttem. Nem forgatok, mert nem vagyok ringlispieli mester, s nem akad bajusz, mert nekem nincs, nem lesz, mert azzal csak baj van. Különben is csak kevés van isten, mert nem kaptam csomagot.

— Figyeljen ide, mondja meg nekem, hogy mihez ért? — igyekezett Mórca kezdeményezni.

— Én sok mindenhez! Tudok szépen fűtőülni, tudok tréfas történeteket, és nagyon értek pudingot főzni, mert azt megtanultam egy angol embertől, ki volt nálunk Párizsban illegális években. Érték női szépség itélni, érték még valamit katonáskodáshoz, mert Kincses is mondta, hogy már belémverte annyi tudományt, mint suszter böckörbe szöveget. Ennyi. Más nincs, jelentem, mert úgyse hiszik.

[Folytatjuk.]

Látásjavítás — játékkal

A szovjet szemészek a kancsalság és gyengélkedés gyógyításának olyan módszerét dolgozták ki, amely egyet-egyik formájának gyógyulását. A szobanövényeket is a gyógyítás céljába állítják. A gyermek szívesen nézegetik a virágokat, összehasonlítják leveleiket, a virágok formáját és színét. Ez fejleszti szemértéküket és színmegkülönböztető képességüket, az orvos pedig biztonságban ítélteti meg a gyermek látásának állapotát. Ugyanezt a célt szolgálják a rajzórák, a szerkesztési foglalkozások

vagy a gyurmával való munka. Az óvoda persze különleges gyógyítóberendezésekkel is rendelkezik, de a legnagyobb figyelmet a játéknak szentelik, amelyekben a gyermekek szívesen vesznek részt és nem veszik észre azok célzatos, gyógyító jellegét. A gyermekek nem érzik magukat betegnek és ez meggyorsítja gyógyulásukat.

vagy a gyurmával való munka.

Az óvoda persze különleges gyógyítóberendezésekkel is rendelkezik, de a legnagyobb figyelmet a játéknak szentelik, amelyekben a gyermekek szívesen vesznek részt és nem veszik észre azok célzatos, gyógyító jellegét. A gyermekek nem érzik magukat betegnek és ez meggyorsítja gyógyulásukat.

Az új módszer eredményei szemmel láthatóak. Jelentősen javul a gyermek látása, és csaknem teljesen megszűnik kancsalságuk.